

הוא שְׁנִים וְשָׁרִים אֶלֶף, ועוד מֵאָתִים. וכן הוא להלן בשאר מנייני הפרשה.

כ"ו כ"ג: יִשְׁשַׁכָּר - השי"ן השניה לא נשמעת, ונקרא יִשְׁכָּר^א.

כ"ו ל"ב: הַשְּׁמִידָעִי - השי"ן בדגש, והשווא נע.

כ"ו ל"ג: לֹא־הָיוּ - הטעם מלעיל בה"א^ד.

כִּי אִם־בְּנֹת - יש להקפיד לנגן את הטעמים במקומם הנכון, ולא להטעים כִּי־אִם בְּנֹת.

כ"ו נ"ג: לֹא־אֵלָה - הלמ"ד בקמץ. ואין לקרוא לֹא־אֵלָה בשווא נע.

כ"ו נ"ד: וְלִמְלֹט - המ"ם רפה, ובשווא נח^ב.

כ"ו נ"ז: לִגְרִשׁוֹן - הרי"ש בשווא נע.

הַגְּרִשְׁי - הרי"ש בשווא נע.

כ"ו נ"ח: וְקָהָת - הקו"ף בשווא נח^ב. וכן הוא להלן בבי"ת שבתִּיבֶת: וְבָאֵלָה. וברי"ש שבתִּיבֶת: וְרָאָה. ובשי"ן שבתִּיבֶת: וְשִׁעִיר.

כ"ו נ"ט: יִלְדָה - היו"ד בקמץ, והלמ"ד בשווא נע. והוא מלשון לידה. והקורא יִלְדָה בפתח ושווא נח^ב משנה משמעות ללשון נערה צעירה^{טו}.

כ"ו ס"ב: הַתַּפְקִדוֹ - הה"א בקמץ קטן, והתי"ו בשווא נח. הפ"א בקמץ גדול, והקו"ף בשווא נע.

כ"ו ס"ד: לֹא־הָיָה אִישׁ - הטעם מלעיל בה"א^ד.

כ"ו ס"ה: כִּי אִם־כָּלֵב בְּיָפְנָה - יש להקפיד לנגן את הטעמים כראוי, ולא להטעים כִּי־אִם כָּלֵב בְּיָפְנָה.

כִּי אִם־כָּלֵב - יש להזהר שלא להבליע את האל"ף בחיריק שלפניה, וישמע שקרא כִּם כָּלֵב.

כ"ז ב': וְכָל־הָעֵדָה - יש להקפיד לנגן את הטעם כראוי במקף, ולא להשמיט את המקף ולהטעים וְכָל הָעֵדָה.

פָּתַח - יש להקפיד על הגייה נכונה של התי"ו, שלא ישמע שקורא פָּסַח בסמ"ך^{טז}.

כ"ז ז': לֹא־הָיוּ לוֹ - הטעם מלעיל בה"א^ד.

כ"ז י"ז: אֲשֶׁר אֵין־לָהֶם - יש להקפיד לנגן את הטעמים במקומם הנכון, ולא להטעים אֲשֶׁר־אֵין לָהֶם.

רָעָה - יש להקפיד על הגייה נכונה של העי"ן, שלא ישמע שקורא רָאָה באל"ף.

כ"ז י"ט: וְצִוִּיתָהּ - הטעם מלרע בתי"ו.

כ"ז כ"א: וְשָׁאֵל לוֹ - הטעם מלעיל בשי"ן^ד.

וְכָל־הָעֵדָה - יש להקפיד לנגן את הטעם כראוי במקף, ולא להשמיט את המקף ולהטעים וְכָל הָעֵדָה.

כ"ח י"ד: חֲצִי הַיּוֹם יִהְיֶה לְפָר וְשְׁלִישֵׁת הַיּוֹם לְאֵיל וְרִבְעֵת הַיּוֹם לְכַבֵּשׁ יִזֶּן - יש להקפיד להטעים היטב את הטפחא המפסיק שבתִּיבֶת לְכַבֵּשׁ, שהוא ניגון מפסיק יותר מהתביר^א שבתִּיבֶת הַיּוֹם, ומהרביע שבתִּיבֶת לְאֵיל, שאם לא יטעים כראוי ישמע שרק עם הכבש נוסך יין, ולא עם הפר והאיל, בעוד שפירשו שנוסך יין עם הפר האיל והכבש.

עֵלֶת חֹדֶשׁ - הטעם מלרע בלמ"ד.

כ"ח ט"ו: וְשִׁעִיר עִזִּים אֶחָד לְחֻטָּאת לַיְי - יש להקפיד להטעים היטב את הטפחא המפסיק שבתִּיבֶת לְחֻטָּאת, שהוא ניגון מפסיק יותר מהתביר^א שבתִּיבֶת אֶחָד, שאם לא יטעים כראוי ישמע שהוא חטאת שמביא ה' על חטא שחטא, בעוד שפירשו שהוא לחטאת לנו לפני ה'.

כ"ח כ"ג: מְלֻבֵּד - הלמ"ד בדגש, והשווא נע. וכן הוא להלן.

כ"ח כ"ו: בְּהַקְרִיבָכֶם - קדמא וגרש בתיבה אחת. והבי"ת בשווא נע.

בְּשִׁבְעַתִּיכֶם - הכ"ף מוטעמת באתנחתא. והעי"ן מוטעמת במאיילא שהוא טעם מחבר^י, ואינו טפחא, אך ניגונו קרוב

^א ע"פ כל המקורות מכל המדקדקים ראשונים ואחרונים (בן-אשר, אבן-עזרא, רד"ק, רמ"ה, מאיר, ועוד רבים), יש לקרוא תיבה זו בשי"ן אחת בלבד, והמנהגים השונים הנהוגים במקצת קהילות לקרוא בשתי שיני"ן, אין להם מקור קדום כלל, אלא התחילו להתפשט לפני כשלוש מאות שנה מאחד שחידש לקרוא בשתי שיני"ן (נחלת יעקב), וכבר דחו גדולי המדקדקים האחרונים את דבריו מכל וכל (המכתב מאלוהי על האור תורה, המדקדק רז"ה, ר' שלמה דובנא, רז"ה, ועוד).

^ב עיין במאמר על השווא שאחר ה"א הידיעה שם מבואר שכאשר נשמט הדגש שאחר ה"א הידיעה (או אחת מהאותיות כל"ב המנוקדות בפתח להורות על יעוד), ואין מתג לפני השווא, השווא נח.

וכאן אין מתג לפני השווא, ומוכח שהמ"ם בשווא נח. ואע"פ שיש מעט ספרים עם לפני השווא, ספרים אלו הלכו בשיטה אחרת שלא דקדקה בהנחת מתגים אלו, ולא באו להורות שהשווא נע.

^ג ואע"פ ששורוק היא תנועה גדולה, ולכן השווא שאחריה נע, זה רק בשורוק הבא באמצע תיבה, אך שורוק בראש תיבה היא תנועה קטנה, משום שכל שורוק היא ניקוד האות שלפניה, ובראש מילה שאין אות לפניה, נקרא כאילו יש אל"ף לפניה (עיין מנחת שי בראשית א' י"ד), ומ"מ כיון שאין כאן שתי אותיות המנוקדות בניקוד השורוק, אלא אות אחת, לכן דינה כקבוצה, שהיא תנועה קטנה ולא כשורוק שהיא תנועה גדולה. ויש מקומות שהרבה טועים ומבטאים שווא נע אחר שורוק בראש מילה.

^ד לקוראים בהגיה המבחינה בין קמץ לפתח, אם לא יניעו את השווא, אע"פ שעשו שלא כדיו, לא שינו משמעות, כיון שהמשמעות ניכרת גם ללא נעות השווא ע"י הקמץ שבי"ד. אך לקוראים בהגיה שאינה מבחינה בין קמץ לפתח,

שאצלם כל הבידול בין המשמעים הוא ע"י נעות ונחות השווא, אם לא יניעו יש לחשוש בזה לשינוי משמעות.

^{טו} כבבראשית ל"ד ד': קח לי אֶת הַיִּלְדָה הַזֹּאת לְאִשָּׁה.

^{טז} שהגיית התי"ו הרפה דומה להגיית הסמ"ך, ואם יקראנה ממש כסמ"ך, שינה משמעות. ומי שאינו יודע להגות את התי"ו כהוגן, אלא רק כסמ"ך, היה מקום לומר שעדיף שיקראנה בדגש קל, מאשר שיקראנה כסמ"ך ותשתנה המשמעות.

אך בשו"ת פאת שדך (ח"א סימן כ"ד) אין דעתו נוחה מזה, וכתב שאין לחדש שיבושים כנגד משפטי לשון הקודש, כי השיבושים הישנים שאנחנו אנוסים במבטאם אין להקפיד עליהם כל כך, ויש לדמותם למה שאמרו ודלוגו עלי אהבה (כמבוא בתוס' במסכת עבודה זרה דף כ"ב ע"ב ד"ה רגלא, בשם המדרש), וכשם שחס הקב"ה על השיבוש של עם הארץ שאין בו דעת ללמוד, כך חס על השיבוש שהורגלו בו הדורות וקשה לנו לעוקרו.

והוסיף, שמי שלבו חדר ואינו רוצה לסמוך על המנהג שהורגלו בו, מוטב שילך אל בני תימן וירגיל לשונו בקריאת תי"ו רפה כהוגן, אך לא יחדש שיבושים לקרוא בתי"ו דגושה.

^י ומה שהביא רש"י הביאו עלי כפרה על שמיעטתי את הירח, הוא פירוש על פי המדרש, ולא על פי פשוטו של מקרא, ולא כך פירשו בעלי הטעמים.

^{י"ב} במסורה נמסר על ט"ז מקומות במקרא שמופיע הטעם מאיילא, והוא תמיד בתיבה אחת עם אתנחתא או סוף פסוק (ובכן במילים מוקפות שלגבי הטעמים נידונים כתיבה אחת), ובשונה מהטעם טפחא הוא טעם מחבר ולא טעם מפסיק.

ואף מוכח שהוא טעם מחבר, ואינו הטעם טפחא המפסיק, מכמה טעמים. א. טעם זה גורם לדגש דחיק (כגון: ותאמרנה לה, רות א' י'), דבר שאינו אפשרי בטעם

❖ חילופי נוסחאות ❖

כ"ה י"ח: **פי צררים** / (פי-צררים)

במונת – בכתבי היד: טא"ס ט"ב ט"ג ט"ד ט"ה ט"ו ט"ח, ס"א ס"ג ס"ד ס"ט ס"י ס"א ס"ב ס"ד ס"ה ס"ו ס"ז ס"ח. ~ ובדפוסים: מק"ג, רא"פ, לטריס, גונצבורג.² הסוטן ברויאר

במקף – בכתבי היד: ס"ה ס"ו ס"ח סי"ג, א"א א"ב א"ג א"ד א"ה א"ו א"ז
א"ח א"ט א"י. ~ ובדפוסים: רוו"ה, קורן. ~ וכן הוא בעין הקורא.

על-דבר-פעור / (על-דבר פעור)

במקרה – בכתבי היד: טא"ס ט"ב ~ ט"ג ט"ד ט"ה ט"ו ט"ח, ס"א ס"ב ס"ג ס"ד
 ס"ה ס"ט כ"א ס"י ס"יא ס"ב ס"ג ס"ד ס"ה ס"ז, א"א א"ד א"ו. ~ ובדפוסים:
 מק"ג רא"פ. ברויאר.

במונח – בכתבי היד: ס"ה ס"ו סי"ג, א"ב א"ג א"ה א"ז א"ח א"ט א". ~
ובדפוסים: רוו"ה, לטריס, גינצבורג, קורן. ~ וכן הוא בעין הקורא.

המכה ביום-המגפה / (המכה ביום-המגפה)

מפסיק. ב. אותיות בגדכפ"ת שבאים אחר טעם זה, רפים, כדין טעם מחבר (כגון: קְדוֹהָבָה, יְחֻקָּה ל' כ"ה). ג. בטעם מאיילא מצוי שהטעם נסוג אחור, כבטעם מחבר (כגון: יִצְחָקִיתָ, בראשית ח' י"ח). ד. מצוי שבא קדמא לפניו, דבר שאינו מצוי בטפחא (כגון: מוֹזֵן לְכַלְבָּה, דניאל ד' ט'). ה. לא יתכן שתהיה הפסקה באמצע תיבה.

^ט מזה שהוא דומה בצורתו לטפחא, מוכח שניגונם דומה, אך ברור שאינו זהה לגמרי, שבעוד שטפחא הוא טעם מפסיק, מאיילא הוא טעם מחבר, ולכן הניגון הוא ללא סיום הנגינה המורה על ההפסקה.

וְיֵשׁ רְאִיָּה לִזֶּה שִׁנְיֹנָם דּוּמָה, שֶׁבָּלָה הַמִּקְרָא אֵין בֶּא טַעַם תְּבִיר בְּלֹא שִׁיבּוֹא טַעַם טַפְחָא אַחֲרָיו, וּבִמְקוֹם אֶחָד בִּמְקָרָא לֹא בֶא טַפְחָא אַחֵר הַתְּבִיר, אֲלֵא בֶא אַחֲרָיו מֵאִילָל (עַם אֲרֵץ מִצְרָיִם, יְרֵמִיָּה ב' ל"א), וּמוֹכַח שִׁנְיָנָתָם דּוּמָה, וְלִכֵּן הַמֵּאִילָל יִכּוֹל לִשְׁמֵשׁ תַּחֲלִיף לְטַפְחָא לְגַבֵּי הַתְּבִיר.

וכן כתב ברויאר (סעמי המקרא עמוד 106) שניגון המאיילא דומה לניגון הטפחא.

^ב ובגליון כתב שבספרים אחרים מוטעם פ"י במקף ולא במונח.

^{כא} נראה שיש סימני מחיקה של מונח שתוקן והומר במקף.

כב בדפוס לטריס מוטעם המִקְפָּה בְּיוֹם־הַמִּגְדָּה בתביר, והבִּי"ת רפה. וע"פ הכללים אם תיבת המִקְפָּה מוטעמת בתביר שהוא טעם מפסיק, הבִּי"ת שאחריה צריכה להיות דגושה, כדין בגרסא"ת בראש מילה אחר טעם מפסיק. ונראה, שהמדפיס שינה והפך את המרכא לתביר (בנראה בעקבות דברי המנחת כליק, ראה בחזקת הבא"ה), אך את הבִּי"ת שאחריו לא תיקן שיתאים להטעמה זו, ולכן נותרה הטעמת כלאים זו.

כב. בפרשתנו כתובה פעמיים תיבת המִּכָּה בקמץ הכ"ף, בפסוק וְשֵׁם הָאֱלֹהִים
הַמִּכָּה (כ"ה ט"ו), ובפסוק הַמִּכָּה בְּיוֹם הַמִּגְדָּה (כ"ה ת"א). ופעם אחת כתובה תיבת
המכה בסגול הכ"ף, בפסוק וְשֵׁם אִישׁ יִשְׂרָאֵל הַמִּכָּה (כ"ה י"ד).

ובמק"ג נמסר כאן במסורה על תיבת הַמֶּקֶה "א" קמץין ובסעם תביר בענין", וכוונת המסורה שבפרשה זו כתובה פעמיים תיבת הַמֶּקֶה בניקוד קמץ, ונראה שלשתי תיבות שאף בפסוקנו מוטענת התיבה בתביר, ולא במרכא (לפי זה הב"ת שבתיבת ק"ם שאחרי תיבת הַמֶּקֶה ראויה לדגשה ולא רפה, משום שתביר הוא טעם מפקסין, ואותיות גרמכ"פ בראש בלח אחר טעם מפקסין. דגושותם מל).

ובמנחת כליל אכן הגיה את הנוסח ע"פ מסורה זו, והטעים המֶכָּה בתביר במקום המֶכָּה במורכא, וכן שינה בתיבת בָּיוֹם מבי"ת רפה לדגושה. וכדבריו נקט גם בספר מסורת ישראל.

אך באמת מסורה זו משובשת היא, והראיה, שנוסח הספרים הוא המִּכְהָ בְּיוֹם הַמַּעֲשֶׂה, במרכא ובביל"ת רפה, ולא המִּכְהָ בְּיוֹם הַמַּעֲשֶׂה, בתביר ובביל"ת דגושה. ואף בפרוס מק"ג שבו נמסרה מסורה זו, מוטעם במרכא ובביל"ת רפה, שלא נכנסה המסורה שבו (ואכן כבר העיר ר"ה שהמסורה שבמק"ג סותרת את הנוסח שבספר עצמו ואת מציאות שאר הספרים, ומשום כך דחה את דברי מסורה זו).

ואכן בכתבי יד רבים (בנון: ט"ז ט"ז ג' ט"ז, ועוד), נמסר כאן במסורה על תיבת המֶּכָּה "ב", דהיינו שהמסורה לא עסקה כלל בהטעמת המילה אלא רק בניקודה, ובאה רק להבדילה מהפסוק וְשֵׁם אִישׁ יִשְׂרָאֵל הַמֶּכָּה ששם מנוקדת תיבה זו בניקוד שונה.

במרכא, והבי'ת רפה - בכתבי היד: ט"ב ט"ג ט"ד ט"ה ט"ו ט"ז, ס"א ס"ב
 ס"ג ס"ד ס"ה ס"ו ס"ז ס"ח ס"ט ס"י ס"יא ס"יב ס"יג ס"יד ס"טו ס"טז ס"יז, א"א א"ג
 א"ד א"ה א"ו א"ז א"ח א"ט א"י. ~ ובדפוסים: מק"ג, רא"פ, רוו"ה, גינצבורג,
 קסטנ, קורן, ברויאך.

בתביר, והבי"ת דגושה – בכתבי היד: סי"ג, א"ב. ~ ובדפוס: לטריס כב. כג.

על-דבר-פעור / (על-דבר פִּעוֹר)

במקף – בכתבי היד: ט"ב ט"ג ט"ד ט"ה ט"ו ט"ז, ס"א ס"ב ס"ג ס"ד ס"ה
ס"ט ס"י ס"יא ס"יב ס"יד סט"ו סט"ז ס"ח, א"ד א"ו ~ ובדפוסים: רא"פ,
לטריס, קסטון, בריואר. ~ וכן כתבו אור תורה ומנחת שי.

במרכא – בכתבי היד: ס"ה ס"ו סי"ג, א"א א"ב א"ג א"ה א"ז א"ח א"ט א"י.
~ ובדפוסים: מק"ג, רוו"ה, גינצבורג, קורן. ~ וכן הוא בעין הקורא.

כ"ו כ"ג: לפֿוה / לפֿוה

הוי"ו רפה – בכתבי היד: ט"ב ט"ג ט"ד ט"ה, ס"א ס"ב ס"ג ס"ד ס"ט ס"י
 ס"ב ס"ג ס"ד ס"ה ס"ו ס"ז, א"א א"ד א"ז א"ח א"י. ~ ובדפוסים: מק"ג,
 ברויאר. ~ וכן הוא בעין הקורא. ~ וכן הביאו אור תורה ומנחת שי בשם ספרים
 מדויקים.²⁷

הוי"ו דגושה – בכתבי היד: ט"ח, ס"ה ס"ו ס"ח ס"י ס"יז, א"ב א"ג א"ה א"ו א"ט. ~ ובדפוסים: רא"פ, רוו"ה, לטרס, גינצבורג, קסוטו, קורן. ~ וכן כתב רמ"ה. ~ וכן הביאו אור תורה ומנחת שי בשם רד"ק^{כה}.

ויש מי שיישב בדוחק את דברי מסורה זו, שכוונתה שמילת המָכָה כתובה ב' פעמים בקמץ בענין, ומה שכתוב בטעם תביר עולה רק על המָכָה הראשון ולא על השני (הרב א. לוי, קובץ בית אהרן וישראל ג'ת"ו מ' עמוד קנ"א), אך זה דוחק, ונראה יותר לומר שהמסורה משובשת. ומ"ל מעשה ודאי שאין להטעים בתביר נגד מציאות העפרים ע"פ מסורה שנמצאת בספר יחיד, ובפרט שאף באותו ספר עצמו לא מוטעם בדברי המסורה שבו.

כִּד בְּאוֹר תּוֹרָה וּבִמְנַחַת שִׁי כְּתָבוּ שִׁבְסָפְרִים מִדּוּיָקִים הוּי"ו רֶפֶה, אֶךְ רַמ"ה וּרְד"ק כְּתָבוּ שֶׁהוּי"ו דְּגוּשָׁה. וְכִיּוֹן שֶׁבְּדִבּוּר הַמִּתְחִיל נִקְדַּח מִנַּחַת שִׁי לְפָנָה בּוּי"ו רֶפֶה מִזְכּוּ שֶׁכֵּךְ הִכְרִיעַ לַמַּעֲשֶׂה (וְכֵן בִּרְאשִׁית מ"ו י"ג נִקְדַּח מִנַּחַת שִׁי וְזוֹה בּוּי"ו רֶפֶה).

כה בספרו עט סופר, אך אינו נמצא בעט סופר שלפנינו.

^{יב} שם זה נזכר כאן, ולעיל בפרשת ויגש (בראשית מ"א י"ג), ויש כמה חכמי יד שלא הולכים בשיטה אחת בשני המקומות, ודוחק לומר שיש הבדל בין המקומות. ובספר החילופים מישאל מובאת כאן הסכמה של בן אשר וכן נפתלי שהו"ו בתיבת לפוה נכתבת בו"ו באופן הנהגה בבבל, ולא באופן הנהגה בארץ ישראל שהוא כעין בי"ת רפה. והיינו, שבני בבל היו הוגים וי"ו כעין האות W, ובני א"י היו הוגים וי"ו קרוב לבי"ת רפה, למעט מקומות ספורים במקרא שגם בני ארץ ישראל היו הוגים את הוי"ו כבני בבל, כגון במקומות שיש וי"ו כפולה כמו במילים יִשְׁתַּחֲוּוּ, טוֹו, ולכן יש חכמי יד המנקדים יִשְׁתַּחֲוּוּ ששורוק כפול (כן הוא בכתר ארם צובה דברים כ"ט כ"ה, יהושע כ"ג ז', ועוד מקומות, וכן בבבלי די לעינדר שמות ד' ל"א ועוד מקומות), וכן טוֹו (בבבלי די לעינדר שמות ל"ה כ"א). וכך היו הוגים גם את השורוק שלפני פתח גנובה, כגון במילים רוּחַ, מְדוּעָה. וגם את תיבת פִּוּה היו הוגים בני ארץ ישראל כבני בבל.

ונראה שהטעם שגם כאן הו"ו נהגית כמבטא הבהלי ולא כבי"ת רפה, הוא משום ששם זה מופיע גם בדברי הימים (א' י"א) ושם הוא כתוב ופּוֹאָה, וממילא מובן שגם כאן הו"ו נהגית באופן זה, כדי לדמות את אופן קריאתו.

ועפ"ז נראה לומר שאין כלל מחלוקת בין הספרים אם הו"ו דגושה או רפה, והנקודה המסומנת בוי"ו בחלק מהספרים היא ניקוד כפול של הוי"ו המנוקדת גם בקמץ וגם בשוורק, כדי להורות על ההגיה של וי"ו זו שהיא נקראת כהגיה הבבליית, ולא כבי"ת רפה, שהלא כשמבטאים אותה בקמץ ושורוק יחד נוצר המבטא הבבלי, וממילא מובן גם כן מדוע יש ספרים המסמנים דגש בבראשית, וכאן לא, כיון שניקוד זה הוא רשות כדי להורות על אופן הקריאה, ואין חובה לכנס לו. ואינו מצטע הנקודה.

ויתכן שמשום כך כתב רמ"ה "מלא חד וי"ו בין פ"א לה"א, וקריא דגש", ולכאורה מלא פירושו שנקוד בשורוק ולא בקובין, אך כאן הוי"ו אינה באה לניקוד השורוק, שהלא היא עצמה מנוקדת בקמץ, אלא שמשום שאינה מבוטאת בתנועה ממש כשאר ווי"ן אפשר לקרותו מלא, ולכן גם כתב חד וי"ו, שיתכן ג"כ שיכתב בב' ווי"ן כמו ישתחוו. ואולי אפשר לדייק זאת גם מלשון החילופים שכתוב שתיבת פוה נכתבת בוי"ו באופן הנהגה בבבל, ולכאורה היה צריך לומר שנקראת באופן זה. ולא שנכתבת באופן זה. אלא שכוונת

כ"ו מ': לְעֵמֶן / (לְעֵמֶן) / (לְעֵמֶן)

בזקף קטן, והנו"ן ללא מונח – בכתבי היד: ט"ב ט"ג ט"ד ט"ח, ס"א ס"ג ס"ד ס"ו ס"ט ס"י ס"א ס"ב ס"ד ס"ו, א"ב. ~ ובדפוסים: מק"ג, רא"פ, קסוטו, קורן, ברויאר.

בזקף גדול – בכתבי היד: ט"ה, ס"ה ס"ג ס"ז, א"א א"ג א"ד א"ו א"ז א"ט. ~ ובדפוסים: לטריס, גינצבורג^כ.

בזקף קטן, והנו"ן במונח – בכתבי היד: ס"ב ס"ח, א"ה א"ח א"י. ~ ובדפוס: רוו"ה^כ.

כ"ו מ": ה' לְחֶבֶר / (לְחֶבֶר)

החית בסגול – בכתבי היד: ט"ב ט"ג ט"ד, ס"ב ס"ג ס"ד ס"ט ס"י ס"א ס"ד ס"ו ס"ט ס"י ס"ז, א"י. ~ ובדפוסים: קסוטו, ברויאר.

החית בצירי – בכתבי היד: ט"ה ט"ח, ס"א ס"ה ס"ו ס"ח ס"ב ס"ג, א"א א"ב א"ג א"ד א"ה א"ו א"ז א"ח. ~ ובדפוסים: מק"ג, רא"פ, רוו"ה, לטריס, גינצבורג, קורן^כ.

כ"ו מ"ט: לְעֵצֶר / (לְעֵצֶר)

היו"ד בצירי – בכתבי היד: ט"א ס"ב ט"ג ט"ד ט"ה ט"ח, ס"א ס"ב ס"ג ס"ד ס"ה ס"ו ס"ח ס"ט ס"י ס"א ס"ג ס"ד ס"ו ס"ז ס"ח ס"י ס"א ס"ב ס"ד ס"ו, א"ב. ~ ובדפוסים: רא"פ, רוו"ה, לטריס, גינצבורג, קסוטו, קורן, ברויאר.

היו"ד בסגול – בכתבי היד: ס"ב, א"א א"ב א"ג א"ה א"ו א"ט א"י. ~ ובדפוס: מק"ג.

ולגבי המונח הכלל הוא שאם יש בתיבת הזקף קטן מקום הראוי למתג שלא באות הראשונה, יבוא מונח תמורת המתג, אך כאשר הזקף בא אחר חטף, והתנועה הראויה למתג היא לפני החטף, ומנוקדת בניקוד החטף, לא יבוא מונח במקום המתג (טעמי המקרא לר"מ ברויאר, עמ' 101-102). ולכן כאן אע"פ שהנו"ן ראויה למתג, לא יבוא מונח תמורתו.

כט ויש לציין, שבפסוק: וּבְנֵי אֲשֶׁר יִמְנָה וַיִּשְׁוּהוּ וַיִּשְׁוּי וּבְרִיעָה וְשָׂרָח אֲחֹתָם וּבְנֵי בְרִיעָה חֶבֶר וּמִלְכִּיאֵל (בראשית מ"ו י"ד), גם בדפוסים מק"ג, רא"פ, רוו"ה, לטריס, גינצבורג, קורן, מנוקד חֶבֶר בסגול ולא בצירי.

ספר החילופים שנכתבת בדגש, המורה על ההגייה הבבלי (ועיין בספר כתר ארם צובה ניקודו וטעמיו עמ' 66 שם הביא מקורות נוספים לאופן קריאת וי"ו זה).

כז ובגליון כתב שבספרים אחרים מוטעם לְעֵמֶן במונח זקף קטן.

כח על פי כללי הטעמים תיבה זו צריכה להיות מוטעמת בזקף קטן בלא מונח בנו"ן, ולא בזקף גדול. שהכלל הוא שכאשר יש בתיבה מקום הראוי למתג שלא באות הראשונה, תוטעם התיבה בזקף קטן ולא בזקף גדול, ולכן כאן שהנו"ן ראויה למתג, לא יבוא זקף גדול אלא זקף קטן.